

CALCURI

20. În analiza influenței românești asupra graiului din Novo Selo trebuie avută în vedere și problema calcurilor. Stabilirea cazurilor în care s-au produs calchieri este destul de complicată. Vom indica numai cazurile care nu comportă discuții. Pentru a se lămurii problema calcurilor sînt necesare studii speciale. Se poate afirma însă de pe acum că numărul formelor calchiate este relativ mic. Faptul este, desigur, legat de specificul contactului dintre graiul din Novo Selo și graiurile românești și, mai ales, de absența bilingvismului, căci, cum am mai spus, este greu de admis că la Novo Selo a existat o perioadă de bilingvism.

20.1. Am întilnit cîteva exemple de calchiere totală a unor expresii românești: *bîe vêtăr* (rom. *bate vîntul*); *mă bîe mîsăl* (rom. *mă bate gîndul*); *vinó mă údare u glávu* (rom. *băutura m-a bătut la cap*); *să mláti kamo vóda ód mal* (rom. *se bate ca apa de maluri*) *odín po dólu* (rom. *merg pe jos*) ș.a. În unele cazuri calchierea a fost parțială: *prém zámbré* (rom. *fac zîmbre*) și cazurile indicate mai sus cu adverbul *măi*: *kói măi bész?* (rom. *cine mai era?*); *nă măi piem* (rom. *nu mai beau*) etc.

20.2. Problema așa-numitelor calchieri *semantice* în graiul de la Novo Selo cere o atenție deosebită. În momentul de față putem să ne oprim numai la exemplele următoare. În grai nu se întrebuintează cuvîntul *niva*. În locul lui există cuvîntul *město* care a dezvoltat sensul lui *niva* 'cîmp'. Presupunem că fenomenul a avut loc prin traducerea unuia din sensurile cuvîntului românesc *loc* în construcția *palmă de loc*. Calchiate sînt și sensurile verbului *să úznăm* — *că să úznăm po nêga* (rom. *mă iau după cineva*). Sensul cuvîntului *rog* 'colț, cot' trebuie de asemenea legat de unul din sensurile cuvîntului românesc *corn*.

Prin calchiere se explică sensul posesiv al prepoziției *ot*: *dojdóu na vráta ot cǎrkvu* (rom. *ușă de biserică*), *nepotul ot sina mu* (rom. *nepot de fiu*); *búrá od vinó* (rom. *butoi de vin*); *zárnó od gróiză* (rom. *bob de strugure*) ș.a.

* * *

În rîndurile de mai sus am încercat să punem, în linii generale, problema influenței românești asupra graiului bulgar din Novo Selo, exercitată de-a lungul unei perioade considerabile de contact lingvistic. Problemele expuse cer un studiu mai amănunțit, pe care îl vom întreprinde în viitor. În lucrarea de față nu am folosit întregul material faptic de care dispunem, din cauza unor greutăți pe care le-am întîmpinat în clarificarea și clasificarea lui. Aceste greutăți au fost determinate în primul rînd de faptul că nu am avut la îndemînă materiale privind lexicul dialectelor românești, care să ne fi putut servi ca bază de comparație.